

Univerza v Mariboru

Fakulteta za naravoslovje
in matematiko

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	Etika
Course title:	Ethics

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Izobraževalna tehnika, enopredmetni študij 2. stopnje		2	poletni
Educational Design, one stream study, 2 nd. degree		2	Summer

Vrsta predmeta / Course type

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
15	15				60	3

Nosilec predmeta / Lecturer:

Jeziki / Languages: **Predavanja / Lectures:**
Vaje / Tutorial:

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Ni posebnih pogojev.

Prerequisites:

No special prerequisites.

Vsebina:

Content (Syllabus outline):

Predavanja:

Etika kot poskus razumske utemeljitve moralnih vrednot, norm, načel in idealov.

- Normativna etika, meta-etika in uporabna etika. Kako je mogoče osmisлити naše moralno izkustvo, se pravi sistematizirati, pojasniti in upravičiti naše vsakdanje moralne sodbe in predstave o moralni?
- Moralni pojmi: dobro, zlo, prav, narobe, pravica, dolžnost, interes, škoda, dostojanstvo, sreča,...
- Vrste moralnih sodb, argumentov in sklepanja.
- Moralna načela - razumevanje, utemeljitev in uporaba.
- Moralne teorije. Filozofska pojmovanja o moralni dobroti (egoizem, hedonizem, blaginjske teorije, evdaimonizem,...) in moralni pravilnosti (deontologija, konsekvencializem in etike vrlin in pravic).

Vaje in seminar:

- Izbrane teme iz inženirske etike in ekologije: uporabamoralnih načel; tehtanje moralnih razlogov za in proti; kazuistika - od primera do primera
- Izbrane teme iz etike vodenja

Lectures:

Ethics as a rational inquiry into the grounds of moral values, norms, principles and ideals.

- Branches of ethics: normative ethics, meta-ethics and applied ethics. How can we make sense of our moral experience, i.e. systematize, explain and justify our ordinary moral judgments as well as our commonsense views on morality?
- Basic moral concepts: good, evil, right, wrong, rights, duties, interest, benefit, harm, dignity, happiness,...
- Types of moral judgments, arguments and reasoning.
- Moral principles - interpretation, justification and application.
- Moral theories. Accounts of moral goodness (egoism, hedonism, welfarism, eudaimonism, desire/preference satisfaction-theory,...) and moral rightness (deontological, consequentialist, rights- and virtuebased moral theories).

Tutorials and seminar:

- Ethical topics in technics, technology, ecology: the application of moral principles, weighing moral reasons for and against, casuistry - case by case approach;
- Topics in leadership ethics

Temeljni literatura in viri / Readings:

Čitanka/Reader (izbor temeljnih člankov o etičnih, tehničnih in tehnoloških, ekoloških in vodstvenih dilemah)

Izbor poglavij iz / Selection of different chapters:

Platon: Država, V Platon Zbrana dela I, Celje: Mohorjeva družba. 2004

Aristotel: Nikomahova etika, Ljubljana: Slovenska matica, 1994.

I. Kant: Utemeljitev metafizike nravi, Ljubljana: ZRC SAZU, 2005.

J. S. Mill: Utilitarizem in O svobodi, Ljubljana: ŠOU 2004.

P. Singer: Praktična etika, Ljubljana: Krtina, 2007.

F. Klampfer: Etiški pojmovnik. Za mlade. Maribor: Aristej. 2003

V. Strahovnik: Teorija moralnosti. O naravi moralnosti. Maribor: Aristej. 2016

Cilji in kompetence:

Cilj pouka je poglobiti študentovo/-kino razumevanje lastnega moralnega izkustva (presoje, čustev, delovanja) in ga/jo usposobiti za kritično in informirano razmišljanje in razpravo o praktičnih in teoretičnih problemih, vprašanjih in dilemah, ki nam jih zastavlja naše vsakodnevno moralno mišljenje in delovanje.

Objectives and competences:

The aim of the course is to help students reflect upon, systematize and critically assess different aspects of their own moral experience: their judgments, feelings, decisions and actions.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:

Po zaključku pouka bodo študenti:

- obvladali temeljne moralne pojme, načela in teorije;
- znali ločiti dobre moralne argumente od slabih;
- znali razpravljati, na bolj dosleden, reflektiran in informiran način, o celem spektru filozofskih vprašanj, ki jih zastavljata naše vsakodnevno moralno razmišljanje in delovanje.

Prenesljive/ključne spretnosti in drugi atributi:

sposobnost razmišljanja in razpravljanja, v pisni in ustni obliki, o vrsti temeljnih in prepoznavno

Intended learning outcomes:

Knowledge and understanding:

By the end of the course the students should:

- master basic moral concepts, principles and theories.
- be able to tell good moral arguments apart from bad ones
- be able to discuss, in a more consistent, reflective and informed way, a range of philosophical issues, raised by our everyday moral thought and action.

Transferable/Key Skills and other attributes:

- ability to discuss - both orally and in writing - a wide variety of problems of a fundamental and recognisably abstract nature

abstraktnih problemov (moralni resnici in vednosti, moralnih razhajanjih, pravilnosti in napačnosti, vrednotah, pravičnosti,...).

- večšina prepoznavanja in artikuliranja etičnih problemov v različnih razpravah.
- sposobnost natančnega razmišljanja in izražanja pri razčlenjevanju in formuliranju kompleksnih in kontroverznih moralnih problemov.

(moral truth and knowledge, moral disputes, right and wrong, value, justice).

- articulacy in identifying underlying philosophical issues in allkinds of debate.
- precision of thought and expression in the analysis and formulation of complex and controversial moral problems.

Metode poučevanja in učenja:

- problemsko zastavljena predavanja;
- kritično branje in interpretacija izbranih filozofskih spisov;
- zastavljanje vprašanj, kritično pretresanje zamisli, trditev in razlikovanj;
- rekonstruiranje in ocena predstavljenih argumentov;
- miselni eksperimenti;
- iskanje nasprotnih primerov v obliki polnokrvnihscenarijev/zgodb

Learning and teaching methods:

- problem-based lectures;
- critical analysis and interpretation of philosophical texts;
- asking questions, testing ideas, claims and distinctions,
- reconstruction and evaluation of arguments,
- use of thought-experiments and imagined scenarios as a way of testing general moral principles and theories.

Načini ocenjevanja:

Način (pisni izpit, ustno izpraševanje, naloge, projekt)

Ustni izpit
Seminarska naloga
Kratke eksplikacije problemov

Delež (v %) /

Weight (in %) /

Assessment:

Type (examination, oral, coursework, project):

Oral exam
Seminar paper
Short explications of problems

Reference nosilca / Lecturer's references:

- BORSTNER, Bojan, ŠETAR, Niko. Non-stupidity condition and pragmatics in artificial intelligence. *Croatian journal of philosophy*. 2022, vol. 22, no. 64, str. 101-121. ISSN 1333-1108. <https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?id=85095>, DOI: [10.52685/cjp.22.64.6](https://doi.org/10.52685/cjp.22.64.6). [COBISS.SI-ID [113827843](https://nauka.f.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2023/05/2023-05-16_646392bfeb265_vrlineimane-izmedjuetikeiepistemologije4.pdf)], [SNIP, WoS]
kategorija: 1A3 (Z, A¹, A1/2); uvrstitev: Scopus (h), AHCI, MBP (ERIHPLUS, IBZ); tip dela je verificiral OSICH
- BORSTNER, Bojan, ŠETAR, Niko. Providing knowledge and virtue to others: the third responsibility. V: CEKIĆ, Nenad (ur.). *Virtues and vices – between ethics and epistemology : edited volume*. Belgrade: Faculty of Philosophy, 2023. Str. 33-52. Edition Humans and society in times of crisis. ISBN 978-86-6427-257-5. https://nauka.f.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2023/05/2023-05-16_646392bfeb265_vrlineimane-izmedjuetikeiepistemologije4.pdf. [COBISS.SI-ID [160078083](https://nauka.f.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2023/05/2023-05-16_646392bfeb265_vrlineimane-izmedjuetikeiepistemologije4.pdf)]
kategorija: 3B (Z, A1/2); tip dela je verificiral OSICH
- BORSTNER, Bojan, ŠETAR, Niko. Ali nas umetna inteligenca lahko premaga : od algoritma do singularnosti po poteh etičnega vrednotenja. V: BREGANT, Janez (ur.), ABERŠEK, Boris (ur.), BORSTNER, Bojan (ur.). *Sodobne perspektive družbe : umetna inteligenca na stičišču znanosti*. 1. izd. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. Str. 101-119. ISBN 978-961-286-676-1. DOI: [10.18690/um.ff.11.2022.5](https://doi.org/10.18690/um.ff.11.2022.5). [COBISS.SI-ID [141749763](https://doi.org/10.18690/um.ff.11.2022.5)]
kategorija: 3B (Z, A1/2); tip dela je verificiral OSICH
- MARTINC, Urška, ABERŠEK, Boris, BORSTNER, Bojan. Transformacija "intelligence roja" {swarm intelligence} na umetno inteligenco. V: BREGANT, Janez (ur.), ABERŠEK, Boris (ur.), BORSTNER, Bojan (ur.). *Sodobne perspektive družbe : umetna inteligenca na stičišču znanosti*. 1. izd. Maribor:

Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. Str. 193-210. ISBN 978-961-286-676-1.

DOI: [10.18690/um.ff.11.2022.9](https://doi.org/10.18690/um.ff.11.2022.9). [COBISS.SI-ID [140397827](#)]

kategorija: 3B (Z, A1/2); tip dela je verificiral OSICH

- BORSTNER, Bojan, GARTNER, Smiljana. Almost the same but still different : assimilation, integration and amalgamation. V: BORSTNER, Bojan (ur.), ONIČ, Tomaž (ur.), ZUPAN, Simon (ur.). *Od jezika k filozofiji in nazaj : Festschrift ob 75-letnici Dunje Jutronić*. 1. izd. Maribor: Univerzitetna založba Univerze, 2019. Str. 223-239. ISBN 978-961-286-273-

2. <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/415>. [COBISS.SI-ID [24662024](#)]

financer: ARRS, Programi, P6-0144, SI, Laboratorij uma: miselni eksperimenti od narave do družbe

kategorija: 3B (Z, A1/2); tip dela je verificiral OSICH